

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA-4110-025-04/2013
P/13/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/13/069 – Wpływ likwidacji szkół publicznych na warunki realizacji zadań oświatowych gmin.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler

Kontrolę, na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli¹, przeprowadził Zbigniew Dudzik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88562 z dnia 8 października 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana

Urząd Gminy Olszewo-Borki², 07-415 Olszewo - Borki, ul. W. Broniewskiego 13

Kierownik jednostki kontrolowanej

Krzysztof Szewczyk, Wójt Gminy Olszewo - Borki³

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ działalność Gminy Olszewo – Borki w zakresie realizacji zadań oświatowych, pomimo likwidacji dwóch szkół podstawowych w latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2011-2012 Gmina zlikwidowała dwie publiczne szkoły podstawowe w miejscowościach Łazy i Zabiele Wielkie ze względu na sytuację demograficzną (brak dzieci) oraz potrzebę racjonalizacji wydatków na zadania oświatowe. Oszacowane korzyści finansowe związane z likwidacją szkół podstawowych w Łazach i Zabieliu Wielkim wyniosły łącznie 663 153 zł. W wyniku likwidacji tych szkół uzyskano polepszenie warunków kształcenia uczniów. Szkoły przejmujące⁵ uczniów ze zlikwidowanych placówek posiadają lepsze warunki kształcenia oraz możliwości korzystania z innych form zajęć pozalekcyjnych. Dysponują także lepszymi warunkami do prowadzenia zajęć sportowych oraz korzystania ze zbiorów bibliotecznych i prowadzenia oddziałów przedszkolnych. Gmina zapewniła również właściwą organizację dowożenia uczniów z obwodów zlikwidowanych szkół.

Zidentyfikowana nieprawidłowość polega na nieprzedłożeniu przez Wójta projektu uchwały w sprawie sieci szkół podstawowych i gimnazjów przed rozpoczęciem roku szkolnego 2011/2012 i 2012/2013, nie miała istotnego wpływu na skontrolowaną działalność. W uchwałach w sprawie likwidacji szkół, Rada Gminy Olszewo-Borki⁶ włączyła obwody szkół zlikwidowanych do szkół przejmujących.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 dalej także *ustawa o NIK*.

² Dalej także Urząd lub UG.

³ Dalej także Wójt.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁵ Szkoła Podstawowa w Olszewie-Borki – dalej także *SP w Olszewie-Borki*, Publiczna Szkoła Podstawowa z Przedszkolem w Nowej Wsi – dalej także *PSPzP w Nowej Wsi*.

⁶ Dalej także Rada Gminy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja gminnej sieci szkół i warunki kształcenia uczniów

1.1. Zapewnienie uczniom zlikwidowanych szkół możliwości kontynuowania nauki w innych szkołach publicznych

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2013/2014 Gmina Olszewo Borki⁷ prowadzi siedem szkół publicznych, w tym pięć podstawowych i dwa gimnazja, do których uczęszcza łącznie 926 uczniów w 57 oddziałach szkolnych i 136 wychowanków w ośmiu oddziałach przedszkolnych:

- Szkoła Podstawowa w Grabówku - 26 uczniów w sześciu oddziałach oraz 7 wychowanków w jednym oddziale,
- Szkoła Podstawowa w Olszewie Borkach - 378 uczniów w osiemnastu oddziałach oraz 45 wychowanków w dwóch oddziałach,
- Szkoła Podstawowa w Antoninach - 70 uczniów w sześciu oddziałach oraz 16 wychowanków w jednym oddziale,
- Szkoła Podstawowa w Przystani - 36 uczniów w sześciu oddziałach oraz 10 wychowanków w jednym oddziale,
- Publiczna Szkoła Podstawowa z Przedszkolem w Nowej Wsi - 120 uczniów w sześciu oddziałach oraz 58 wychowanków w trzech oddziałach,
- Gimnazjum w Nowej Wsi - 109 uczniów w sześciu oddziałach,
- Gimnazjum w Olszewie Borkach - 187 uczniów w dziewięciu oddziałach.

Gmina prowadzi także Przedszkole Samorządowe w Olszewie Borkach liczące pięć oddziałów do których łącznie uczęszcza 123 wychowanków.

Z budżetu Gminy dotowana jest jedna szkoła niepubliczna⁸ do której uczęszcza 15 uczniów oraz 3 wychowanków oddziału przedszkolnego.

Zadania w zakresie prowadzenia szkół i placówek oświatowych w Urzędzie prowadzi Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli (jednostka budżetowa), powołany uchwałą Nr XVI/44/95 Rady Gminy z dnia 27 grudnia 1995 r.

(dowód: akta kontroli str. 7-17)

Likwidacja Szkoły Podstawowej w Łazach⁹ oraz Szkoły Podstawowej w Zabelu Wielkim¹⁰ spowodowana była czynnikiem demograficznym oraz względami ekonomicznymi.

Uchwałą Nr V/25/11 Rady Gminy z dnia 23 lutego 2011 r. postanowiono o zamiarze likwidacji SP w Łazach, a uchwałą Nr X/62/11 z dnia czerwca 2011 r. dokonano jej likwidacji z dniem 31 sierpnia 2011 r. Zgodnie z arkuszem dotyczącym organizacji SP w Łazach w roku szkolnym 2010/2011 w jej obwodzie zamieszkiwało 28 dzieci w wieku szkolnym, natomiast do tej szkoły uczęszczało ośmiu uczniów z których sześciu, w roku likwidacji, ukończyło edukację na szczeblu podstawowym. Dwóch uczniów zlikwidowanej szkoły rozpoczęło naukę w roku szkolnym 2011/2012 w SP w Olszewie-Borki.

Uchwałą Nr XVII/110/12 Rady Gminy z 18 stycznia 2012 r. postanowiła o zamiarze likwidacji SP w Zabelu Wielkim, a uchwałą Nr XXI/133/12 z dnia 20 czerwca 2012 r. dokonano jej likwidacji z dniem 31 sierpnia 2012 r. Według arkusza organizacji SP w Zabelu Wielkim w roku szkolnym 2011/2012 w jej obwodzie zamieszkiwało dziewięć dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu. W 2012 r. czterech uczniów ukończyło edukację na szczeblu podstawowym, a pięciu kontynuowało naukę w roku szkolnym 2012/2013 w PSPzP w Nowej Wsi.

Likwidacja szkół podstawowych w Łazach i Zabelu Wielkim została pozytywnie zaopiniowana przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty, a związki zawodowe¹¹ wstrzymały się od wyrażenia opinii. Oddział Powiatowy Związku Nauczycielstwa Polskiego w Ostrołęce negatywnie zaopiniował projekt likwidacji SP w Zabelu Wielkim, ze względu na utratę pracy przez nauczycieli i pracowników administracyjnych.

⁷ Dalej także Gmina.

⁸ Szkoła Podstawowa w Rzańcu.

⁹ Dalej także SP w Łazach.

¹⁰ Dalej także SP w Zabelu Wielkim.

¹¹ NSZZ Nr 1568 Solidarność Pracowników Oświaty i Wychowania w Ostrołęce.

Zlikwidowane szkoły podstawowe nie prowadziły oddziałów przedszkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 18-32,154)

Liczba urodzonych w latach 2006-2013 (do 31 sierpnia), zameldowanych w miejscowościach tworzących obwody zlikwidowanych szkół podstawowych w Łazach i Zabelu Wielkim kształtowała się od jednego do 12 dzieci w poszczególnych rocznikach.

(dowód: akta kontroli str.33)

Rada Gminy uchwałami z 10 marca 1999 r.¹² i 4 lutego 2004 r.¹³ określiła plan sieci gimnazjów oraz publicznych szkół podstawowych, w tym granice ich obwodów. Pomimo likwidacji szkół podstawowych w Łazach i Zabelu Wielkim, Rada Gminy nie dokonała aktualizacji planu sieci prowadzonych publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę.

(dowód: akta kontroli str.34-41, 197-199)

Ustalone
nieprawidłowości

Wójt nie przedłożył Radzie Gminy projektu zmiany uchwały w sprawie sieci szkół podstawowych i gimnazjów przed rozpoczęciem roku szkolnego 2011/2012 jak również 2012/2013. Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹⁴ na Wójcie ciąży obowiązek przygotowania projektów uchwał rady gminy.

Z wyjaśnień Wójta wynika między innymi, że w uchwałach o likwidacji poszczególnych szkół zapisano, iż uczniom zlikwidowanych szkół zapewnia się kontynuację nauki w pobliskich placówkach i określono przynależność dzieci ze zlikwidowanych placówek do obwodów istniejących już szkół.

(dowód: akta kontroli str. 198)

1.2. Zmiana warunków lokalowych nauczania uczniów po likwidacji szkoły

Opis stanu
faktycznego

Uczniowie zlikwidowanych szkół w Łazach (od 1 września 2011 r.) i w Zabelu Wielkim (od 1 września 2012 r.) kształcili się w dwóch szkołach prowadzonych przez gminę, tj. w SP w Olszewie-Borki i w PSPzP w Nowej Wsi.

Szkoły przejmujące zapewniały lepsze warunki kształcenia w porównaniu do zlikwidowanych szkół, a mianowicie:

- zwiększyła się liczebność księgozbioru i czas pracy biblioteki,
- obie szkoły przejmujące, w przeciwieństwie do szkół zlikwidowanych, posiadały sale gimnastyczne wraz z węzłami sanitarnymi,
- polepszyły się warunki funkcjonowania świetlicy. W SP w Łazach i Zabelu Wielkim nie dysponowały pomieszczeniami świetlicowymi,
- w zlikwidowanych szkołach nie było możliwości spożycia ciepłego posiłku, natomiast taką możliwość posiadały szkoły przejmujące,
- poprawie uległy warunki lokalowe oddziałów przedszkolnych (szkoły zlikwidowane nie posiadały takich oddziałów),
- szkoły przejmujące uczniów w przeciwieństwie do zlikwidowanych zapewniały wymaganą organizację przestrzeni szkolnej dla uczniów klas I-III,

Nie stwierdzono różnic w programach nauczania realizowanych w szkołach zlikwidowanych i szkołach przejmujących uczniów.

(dowód: akta kontroli str.136-154)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3 Zmiana warunków organizacyjnych nauczania uczniów po likwidacji szkół

Opis stanu
faktycznego

Szkoły podstawowe w Olszewie - Borkach i Nowej Wsi do których przeszły dzieci po likwidacji placówek w Łazach i Zabelu Wielkim zapewniły lepsze warunki do kształcenia i podnoszenia poziomu edukacji uczniów. Zajęcia w zlikwidowanych szkołach prowadzono w formie łączenia w jeden oddział różnych klas, natomiast w szkołach przejmujących uczniów

¹² Uchwały Rady Gminy nr VI/28/99 z 10 marca 1999 r.

¹³ Uchwały Rady Gminy nr XV/88/2000 z 25 lutego 2000 r. i nr IX/69/04 z 4 lutego 2004 r.

¹⁴ Dz.U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.

nauka jest organizowana oddzielnie dla każdej klasy. Dopiero w nowych szkołach uczniowie mieli możliwość udziału w zróżnicowanych formach zajęć pozalekcyjnych i korzystania z zajęć świetlicowych. Szkoły przejmujące uczniów zapewniły porównywalne warunki do prowadzenia zajęć komputerowych i kontynuacji nauki języków obcych.

(dowód: akta kontroli str.155-174)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Zmiana nauczycieli dla uczniów zlikwidowanych szkół

Opis stanu
faktycznego

Poziom kwalifikacji nauczycieli w szkołach przejmujących uczniów, wyrażany stopniami awansu zawodowego, był niższy od poziomu kwalifikacji nauczycieli szkół zlikwidowanych. Nauczyciele mianowani i dyplomowani ze zlikwidowanych szkół stanowili 88,0% ogółu nauczycieli, a szkół przejmujących uczniów - 85,4% wszystkich nauczycieli. W zlikwidowanej SP w Łazach uczyło ośmiu nauczycieli na 4,5 etatu, w tym po dwóch mianowanych i dyplomowanych, a w SP w Olszewie-Borkach (przejmująca uczniów) pracowało 30 nauczycieli na 29 etatach, w tym: trzech mianowanych, 22 dyplomowanych i pięciu kontraktowych.

W SP w Zabelu Wielkim uczyło ośmiu nauczycieli na 4,17 etatach, w tym siedmiu dyplomowanych i jeden kontraktowy. Natomiast w przejmującej PSPz P w Nowej Wsi zatrudnionych było 18 nauczycieli na 15,06 etatach), w tym 11 nauczycieli dyplomowanych, pięciu mianowanych i dwóch kontraktowych.

(dowód: akta kontroli str. 141-142,159-176)

Spośród 16 nauczycieli zatrudnionych w latach szkolnych poprzedzających likwidację szkół podstawowych w Zabelu Wielkim i Łazach pięciu uzyskało dalsze zatrudnienie w szkołach na terenie gminy, ośmiu wygasły umowy o pracę, a z trzema osobami rozwiązano stosunek pracy na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁵.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

2. Organizacja dowożenia uczniów do szkół na terenie Gminy

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁶, Gmina zapewniła uprawnionej młodzieży szkolnej, w tym uczniom obwodów zlikwidowanych szkół podstawowych w Łazach i Zabelu Wielkim dowożenie i odwożenie do prowadzonych szkół podstawowych i gimnazjów środkami komunikacji publicznej, poprzez sfinansowanie kosztów zakupu biletów na podstawie umów dowozu uczniów do szkół¹⁷. Zgodnie z umową przewoźnik zapewniał opiekę w trakcie dowozu i odwozu uczniów.

(dowód: akta kontroli str.42-56)

Likwidacja SP w Łazach, do której w roku szkolnym 2011/2012 uczęszczałoby dwóch uczniów skutkowało wydłużeniem ich drogi o około od 10 do 13 km do uczęszczanej SP w Olszewie-Borkach, a likwidacja SP w Zabelu Wielkim, do której w roku szkolnym 2012/2013 uczęszczałoby pięciu uczniów spowodowała wydłużeniem ich drogi do SP w Nowej Wsi o około 14 km. Urząd wszystkim uczniom zlikwidowanych szkół zapewnił bezpłatne dowożenie poprzez zakup imiennych biletów miesięcznych. Zgodnie z rozkładami jazdy uczniowie zlikwidowanej SP w Łazach wyjeżdżają do szkoły o godzinie 7:06, a powracają o godz. 13:40 lub 14:35, natomiast uczniowie zlikwidowanej SP Zabelu Wielkim wyjeżdżają

¹⁵ Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.

¹⁶ Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm. – dalej również *ustawa o systemie oświaty*.

¹⁷ Umowy na dowóz uczniów do szkół z PKS w Ostrołęce SA z 29 sierpnia 2011 r. i 31 sierpnia 2012 r. oraz z firmą ESKAPADA z dnia 31 sierpnia 2012 r.

do szkoły o godz. 7:31, a powracają o godz. 12:45 lub 15:15. Czas przejazdu z miejsca zamieszkania do szkoły uczniów obwodów byłych szkół w Łazach i Zabelu Wielkim wynosi odpowiednio: 29 i 19 min.

(dowód: akta kontroli str. 42-59)

SP w Olszewie-Borki z tytułu dowozu uczniów, w tym uczniów z obwodu zlikwidowanej SP w Łazach, wydatkowała w roku szkolnym 2011/2012 – 115 655 zł. Koszty z tego tytułu wzrosły o 32 512 zł (o 39,1%) w stosunku do kosztów poniesionych na ten cel w roku szkolnym poprzedzającym likwidację SP w Łazach (83 143 zł), w której funkcjonowały dwa oddziały (tj. 4 i 6).

W roku szkolnym 2011/2012 na zakup biletów miesięcznych SP Olszewo-Borki wydatkowała ogółem 106 192 zł, w tym 24 891 zł przeznaczyła na sfinansowanie biletów miesięcznych dla 23 uczniów¹⁸ z obwodu zlikwidowanej SP w Łazach. Koszt zakupu biletów w roku szkolnym 2012/2013 wyniósł 116 240 zł, w tym 28 871 zł z tytułu zakupu biletów miesięcznych z obwodu zlikwidowanej szkoły dla 20 uczniów we wrześniu 2012 r. oraz dla 25 uczniów za okres od października 2012 r. do czerwca 2013 r.

PSPzP w Nowej Wsi z tytułu dowozu uczniów, w tym uczniów z obwodu zlikwidowanej SP Zabelu Wielkim wydatkowała w roku szkolnym 2012/2013 – 32 842 zł, tj. o 10 330 zł więcej (45,8%) w stosunku do kosztów poniesionych na ten cel w roku szkolnym poprzedzającym likwidację ww. szkoły (22 512 zł). W roku szkolnym 2012/2013 na zakup biletów miesięcznych wydatkowano 27 928 zł, z czego 16 606 zł przeznaczono na sfinansowanie biletów miesięcznych dla 22 uczniów¹⁹ z obwodu zlikwidowanej SP w Zabelu Wielkim.

Likwidacja szkół nie wpłynęła na organizację dowożenia uczniów z tych szkół do innych jednostek oświatowych oraz nie spowodowała, oprócz zakupu biletów miesięcznych, innych dodatkowych kosztów.

(dowód: akta kontroli str.56-86, 244-245, 277)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

3. Finansowanie zadań oświatowych

3.1. Zagospodarowanie mienia zlikwidowanej szkoły

Opis stanu
faktycznego

Skarb Państwa, nabył poprzez zasiedzenie²⁰, z dniem 1 stycznia 1977 r. na własność nieruchomości o powierzchni 0,14 ha położoną w Łazach oraz nieruchomości o powierzchni 1,17 ha położoną w Zabelu Wielkim, które decyzjami Wojewody z 4 lipca 1996 r., jako składniki majątkowe szkół podstawowych w Łazach i Zabelu Wielkim z dniem 1 stycznia 1996 r. stanowią mienie komunalne Gminy Olszewo-Borki. Aktem notarialnym²¹ Gmina otrzymała jako darowiznę działkę budowlaną nr 42/1 o pow. 0,08 ha.

(dowód: akta kontroli str.87-98)

Wyposażenie ruchome zlikwidowanej SP w Łazach, w tym pomoce dydaktyczne o wartości 57 697 zł zostało przekazane do szkół podstawowych w Olszewie-Borkach i Antoninach, a pozostałe o wartości 2 817 zł przejął Urząd.

¹⁸ Gmina w roku szkolnym 2011/2012 sfinansowała bilety dla 23 uczniów z obwodu zlikwidowanej SP w Łazach, w tym dla dwóch uczniów przeszło do SP w Olszewie-Borkach, sześcioro uczniów z obwodu SP w Łazach rozpoczęło realizowanie obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2011/2012 w SP Olszewo-Borki, 15 uczniów z obwodu SP w Łazach w roku szkolnym 2010/2011 uczęszczało do SP w Olszewie-Borki.

¹⁹ Gmina roku szkolnym 2012/2013 sfinansowała bilety miesięczne dla 22 uczniów, w tym dla 10 uczniów którzy w roku szkolnym 2011/2012 uczęszczałi do PSPzP w Nowej Wsi i były dla nich kupowane bilety, dla pięciu uczniów którzy w roku szkolnym 2011/2012 byli dowożeni przez rodziców do PSP z P w Nowej Wsi z obwodu SP w Zabelu Wielkim, dla pięciu uczniów przejętych przez SPzP w Nowej Wsi ze zlikwidowanej SP w Zabelu Wielkim oraz dla dwóch uczniów z obwodu zlikwidowanej SP w Zabelu Wielkim rozpoczynających realizowanie obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2012/2013.

²⁰ Postanowienie Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 12 kwietnia 1995 r.

²¹ Repertorium A nr 9116/96 z dnia 28 października 1996 r.

W okresie od 1 września 2011 r. do 31 sierpnia 2013 r. Urząd uzyskał przychody w kwocie 513 zł z tytułu dwukrotnego wynajmu osobom fizycznym (na uroczystości) pomieszczeń byłej SP w Łazach, natomiast na utrzymanie tej nieruchomości wydatkował 2 911 zł, w tym: 1 181 zł na opłatę usług monitoringu, 730 zł na wykonanie operatu szacunkowego i opłatę ogłoszenia o przetargu oraz około 1 000 zł za energię elektryczną.

Rada Gminy uchwałą²² wyraziła zgodę na sprzedaż nieruchomości na których wzniesiono budynek Szkoły Podstawowej i Dom Nauczyciela w Łazach. Rzecznik majątkowy sporządził operat szacunkowy tej nieruchomości, wyceniając jej wartość rynkową na 196 200 zł (na 7 czerwca 2013 r.). Przeprowadzony przez Urząd przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż tych nieruchomości nie wyłonił nabywcy.

(dowód: akta kontroli str.99-112,125)

Wartość księgową budynku zlikwidowanej SP w Zabelu Wielkim wynosi 276 205 zł²³.

W dniu 15 kwietnia 2013 r. Gmina zawarła z osobą fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą, umowę nieodpłatnego użyczenia budynku zlikwidowanej SP w Zabelu Wielkim na okres 10 lat (z wyłączeniem lokalu mieszkalnego) na prowadzenie od 1 września 2013 r. niepublicznej szkoły podstawowej i przedszkola dla dzieci niepełnosprawnych i innych form pomocy dzieciom z dysfunkcjami rozwojowymi.

Sprzęt i wyposażenie o łącznej wartości 87 542 zł (w tym pomoce dydaktyczne), po zlikwidowanej SP w Zabelu Wielkim przekazano dla: gimnazjów oraz szkół podstawowych z terenu gminy²⁴, Niepublicznej Szkole Podstawowej w Ostrołęce zestaw do ćwiczeń o wartości księgowej 2 000 zł, osobie fizycznej instrument CASIO o wartości księgowej 1 099 zł (przeznaczony do likwidacji), Towarzystwu Przyjaciół Dzieci w Ostrołęce (krzesła, stoliki i wykładzinę o wartości księgowej 581 zł), a pozostały sprzęt i wyposażenie o wartości księgowej 7 413 zł ze względu na jego zużycie i wady został 3 września 2012 r. komisyjnie zlikwidowany.

W okresie od 1 września 2012 r. do 31 sierpnia 2013 r. Urząd z tytułu najmu mieszkania zlokalizowanego w byłej SP w Zabelu Wielkim uzyskał dochody w kwocie 4 530 zł, a na utrzymanie budynku wydatkował 72 138 zł, w tym: 42 156 zł na opał i wynagrodzenie palacza, 28 782 zł na remont łazienek oraz 1 200 zł za energię elektryczną. Od 1 września 2013 r. koszty związane z eksploatacją budynku po byłej szkole ponosi obecny jej użytkownik.

(dowód: akta kontroli str.113-135, 277)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Wpływ likwidacji szkoły na zatrudnienie pracowników do realizacji zadań oświatowych.

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych poprzedzających likwidację obu jednostek oświatowych zatrudnienie w szkołach podstawowych Łazach i Zabelu Wielkim wynosiło łącznie 19 osób (wszystkie osoby zatrudnione na umowę o pracę), w tym: 16 nauczycieli (dwóch dyrektorów szkół) oraz trzech pracowników obsługi. Oprócz pięciu nauczycieli, których przeniesiono do pracy w innej szkole na terenie gminy Olszewo-Borki, ośmiu wygasły umowy zawarte na czas określony, a z trzema rozwiązano stosunek pracy na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela i wypłacono odprawy, natomiast z dwoma osobami z obsługi rozwiązano umowy na podstawie art. 36 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²⁵ i wypłacono odprawy, a jednej osobie wygasła umowa. Na wypłaty odpraw dla zwolnionych pracowników Gmina wydatkowała łącznie 46 392 zł, w tym 38 156 zł dla trzech nauczycieli oraz 8 236 zł dla dwóch pracowników obsługi.

Likwidacja szkół w Łazach i Zabelu Wielkim nie spowodowała konieczności przejęcia przez inne gminne jednostki organizacyjne ich zadań w zakresie obsługi administracyjno-

²² Uchwała nr XXXIV/200/13 z 22 maja 2013 r.

²³ W tym umorzenie wynosi 103 783 zł.

²⁴ Wartość księgową przekazanego sprzętu i wyposażenia 68 027 zł.

²⁵ Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.

finansowej. Obsługę tę od 1995 r. dla wszystkich jednostek oświatowych Gminy prowadzi Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Olszewie-Borkach (jednostka budżetowa).

(dowód: akta kontroli str. 15-17, 159-194,212-217)

W roku szkolnym 2011/2012 zatrudnienie nauczycieli w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę uległo zmniejszeniu po likwidacji SP w Łazach o 10,8%, tj. z 127,51 do 117,3 etatów, a w roku szkolnym 2012/2013 po likwidacji SP w Zabelu Wielkim uległa zmniejszeniu do 114,71 etatów (o 2,6%). W związku z likwidacją dwóch jednostek oświatowych nastąpiło zmniejszenie o 2 etaty stanowisk kierowniczych. Przeniesienie uczniów zlikwidowanych szkół nie spowodowało wzrostu liczby oddziałów w szkołach przejmujących tych uczniów. Ze względu na zwiększenie się liczby uczniów w SP Olszewo-Borki z 349 do 374 (o 25 uczniów) w roku szkolnym 2011/2012 zwiększono liczbę oddziałów z 18 do 19.

(dowód: akta kontroli str.200-211)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3. Wpływ likwidacji szkoły na zmiany w wydatkach na finansowanie zadań oświatowych gminy

Opis stanu
faktycznego

Wydatki ponoszone z budżetu Gminy na realizację zadań oświatowych i wpływy uzyskane z budżetu państwa na finansowanie bieżących zadań oświatowych przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie		Plan ^{d)}
		2011r.	2012r.	2013r.
1.	Wydatki oświatowe ogółem (działy: 801 i 854) ^{a)} , w tym:	12 793	13 706	14 676
1.1.	- wydatki bieżące	12 754	13 421	14 402
1.2.	- wydatki majątkowe	39	286	273
1.3.	- wydatki bieżące na zadania subwencjonowane ^{b)}	10 295	10 870	11 383
2.	Wpływy z budżetu państwa na finansowanie wydatków na zadania szkolne i pozaszkolne, w tym:	8 156	8 520	8 821
2.1.	- część oświatowa subwencji ogólnej ^{c)}	8 104	8 347	8 607
2.2.	- dotacje bieżące na zadania subwencjonowane ^{b)}	53	173	213
3.	Relacja: poz. 2./poz.1.3. [%]	79,2	78,4	77,5
4.	Relacja: poz. 2.1./poz.1.3. [%]	78,7	76,8	75,6

Kwota 10 295 tys. zł zawiera wydatki realizowane w ramach projektu współfinansowanego z POKL w wysokości 47 tys. zł.
Kwota 10 818 tys. zł zawiera wydatki realizowane w ramach projektu współfinansowanego z POKL w wysokości 52 tys. zł.
Kwota 53 tys. zł zawiera dochody realizowane w ramach projektu współfinansowanego z POKL w wysokości 47 tys. zł.
Kwota 173 tys. zł zawiera dochody realizowane w ramach projektu współfinansowanego z POKL w wysokości 126 tys. zł

W latach następujących po roku likwidacji szkół nastąpiło zwiększenie wydatków bieżących z budżetu Gminy na finansowanie zadań objętych subwencjonowaniem. W 2012 r. wydatki te wzrosły w stosunku do 2011 r. o 575,0 tys. zł (5,6 %), tj. z kwoty 10 295 tys. zł do 10 870 tys. zł, a na 2013 r. zaplanowano wydatki w wysokości 11 383 tys. zł, tj. o 4,7% wyższe od ich wykonania w 2012 r.

W 2012 r. środki z budżetu państwa na zadania oświatowe (część oświatowa subwencji ogólnej oraz dotacje bieżące) wzrosły w stosunku do 2011 r. o 364 tys. zł (4,5%), tj. z kwoty 8 156 tys. zł do 8 520 tys. zł, a na 2013 r. zaplanowano środki z budżetu państwa w wysokości 8 821,0 tys. zł, tj. o 3,5% wyższe od ich wykonania w 2012 r.

Dofinansowanie zadań oświatowych ze środków własnych Gminy w 2011 r. wyniosło 4 637 tys. zł, a w 2012 r. – 5 186 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.218-230)

Likwidacja szkół była spowodowana przede wszystkim brakiem uczniów, jak również względami ekonomicznymi. W szkołach podstawowych w Łazach i Zabieli Wielkim w następnym roku szkolnym po ich likwidacji naukę kontynuowałoby, odpowiednio: dwóch i pięciu uczniów. Średnie wydatki bieżące na ucznia w ostatnim roku szkolnym funkcjonowania SP w Łazach wyniosły 42 521 zł i były wyższe o 482,8% (o 35 224 zł) od wydatków na ucznia w SP Olszewo-Borki (7 296 zł), a wydatki na ucznia w SP Zabieli Wielkie wyniosły 51 889 zł i były wyższe o 286,6% (o 38 456 zł) od wydatków na ucznia w PSPzP w Nowej Wsi (13 422 zł).

W roku szkolnym 2011/2012 nastąpił wzrost wydatków bieżących w SP w Olszewie-Borkach w stosunku do roku szkolnego 2010/2011 o 551 365 zł (o 20,7%), a w PSPzP w Nowej Wsi w roku szkolnym 2012/2013 w stosunku do roku szkolnego 2011/2012 o 219 482 zł (o 14,9%).

(dowód: akta kontroli str. 154,231-270)

Likwidując szkoły podstawowe Gmina uzyskała oszczędności w łącznej wysokości 826 091 zł, w tym :

- 340 170 zł w związku ze zmniejszeniem wydatków w roku szkolnym 2011/2012 następującym po likwidacji SP w Łazach, dotacja w wysokości 5 000 zł przeznaczona na odprawy dla zwalnianych nauczycieli, kwota w wysokości 513 zł uzyskana z wynajmu pomieszczeń zlikwidowanej szkoły,
- 467 091 zł w związku ze zmniejszeniem wydatków w roku szkolnym 2012/2013 następującym po likwidacji SP w Zabieli Wielkim, dotacja w wysokości 8 787 zł na odprawy dla zwalnianych nauczycieli, kwota 4 530 zł uzyskana z najmu mieszkania.

W latach 2011-2012 z tytułu likwidacji szkół podstawowych Gmina poniosła koszty w łącznej wysokości 162 938 zł, w tym koszty likwidacji SP w Łazach wyniosły 36 989 zł, a SP w Zabieli Wielkim – 125 949 zł.

Oszacowane korzyści finansowe związane z likwidacją szkół podstawowych w Łazach i Zabieli Wielkim wyniosły 663 153 zł.

(dowód: akta kontroli str.113-135,142,231-243)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawnym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o przygotowanie projektu uchwały w sprawie planu sieci prowadzonych przez Gminę publicznych szkół podstawowych oraz przekazanie jej Radzie Gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Wójta, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK Panu Wójtowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę Pana Wójta o poinformowanie NIK, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 20 listopada 2013 r.

Kontroler
Zbigniew Dudzik
Starszy inspektor kp

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Wicedyrektor
Marek Adamiak

.....
podpis

.....
podpis